

Uitvoeringsprogramma Erfgoed 2021-2022

Met het vaststellen van de cultuurnota “Cultuur op Stoom” heeft de gemeenteraad de eerste erfgoedvisie van de gemeente Medemblik vastgesteld:

“In een wereld die om ons heen verandert, is erfgoed een punt van herkenning. Het is een onvervangbare rijkdom die onze gemeente aantrekkelijk maakt om te wonen, te werken en te bezoeken. We waarderen ons erfgoed en beschouwen het als een onderscheidende factor. Daarom willen we erfgoed behouden, gebruiken, laten zien en er over vertellen.

Erfgoed is een bron voor bestaande en nieuwe verhalen van Medemblik. Deze verhalen vertellen onze eigen geschiedenis. Andersom brengen verhalen erfgoed tot leven en maken het toegankelijk. Zo blijven we als inwoners en bezoekers genieten van de geschiedenis en de schoonheid van de gemeente Medemblik!”

De gemeente Medemblik is rijk aan een divers palet aan cultureel erfgoed. Op gebied van monumenten heeft Medemblik niet alleen een beschermd dorps- en stadsgezicht, ook heeft het nationale, provinciale en sinds januari 2019 ook gemeentelijke monumenten. Ondergronds is het rijk aan archeologisch erfgoed, dat middels beleidskaarten door de gemeenschappelijke regeling Archeologie West Friesland in kaart is gebracht. Op gebied van immaterieel erfgoed heeft gemeente Medemblik het Westfries dialect, de kermis, de harddraverij en de Opperdoezer ronde. Daarnaast heeft de gemeente een prachtig cultuurlandschap, heeft het groene monumenten en een dicht netwerk aan historische verenigingen die verspreid over de gemeente zich inzetten voor het behoud van het erfgoed. Met het vaststellen van de visie is bepaald dat er stappen moeten worden gezet om dit rijke palet aan erfgoed te behouden, te gebruiken, te laten zien en er over te vertellen. Bij het onderzoeken naar deze vervolgstappen is input van de historische verenigingen en stichtingen van wezenlijk belang. Immers, deze instellingen zetten zich nu al jaren in voor het behoud van het erfgoed, en juist bij deze instellingen is kennis en expertise over het culturele erfgoed aanwezig. Het is dus van belang dat zij goed meegenomen worden in de ontwikkeling en uitvoering van het programma, waarbij de algemene belang het behoud van het culturele erfgoed wordt gediend.

Met het opstellen van de visie heeft de gemeente een eerste stap gezet richting een duurzame positie van erfgoed in het werkterrein van de gemeente. Met het opstellen van de visie erkent de gemeente de toegevoegde waarde van het erfgoed en de inzetbaarheid ervan. Het rijke aanbod aan erfgoed draagt bij aan een goed vestigingsklimaat en een fijne leefomgeving. De visie dient vervolgens als basis voor het ontwikkelen van instrumentaria die ingezet kunnen worden voor het behoud en de versterking van het cultureel erfgoed.

Dit document is de uitwerking van de vertaling van deze visie naar een uitvoeringsprogramma. Met het vaststellen van deze visie, is namelijk toegezegd dat de gemeente een uitvoeringsprogramma opstelt als uitwerking van de erfgoedvisie. De uitwerking van het programma wordt in dit document toegelicht. Het programma is opgesteld aan de hand van drie onderwerpen die in de visie worden genoemd, deze vormen de pijlers van het uitvoeringsprogramma. De pijlers zijn: beleid, beheer en bewustwording. Bij het opstellen van het uitvoeringsprogramma wordt rekening gehouden met de financiële situatie waar de gemeente zich nu in bevindt. Er is daarom een onderscheid gemaakt in de acties die uitgevoerd kunnen worden binnen de huidige situatie, en een overzicht van toekomstige acties, oftewel acties die we graag willen uitvoeren maar waar budget voor nodig is.

Pijler 1: Beleefbaarheid van het erfgoed

Doelgroep: inwoners, bezoekers

Inwoners van gemeente Medemblik zijn zich niet vaak bewust van de cultuurhistorische waarde van de omgeving, van het rijke palet aan erfgoed dat zich in de gemeente bevindt. Dit terwijl de gemeente een prachtig en veelzijdig aanbod heeft aan cultureel erfgoed. In de erfgoedvisie is de ambitie gesteld dat inwoners het aanbod aan erfgoed meer waarderen en zich er tot op zekere hoogte verantwoordelijk voor voelen. Een andere ambitie is het aantrekken van meer bezoekers naar de gemeente door de cultuurhistorische kwaliteiten onderdeel uit te laten maken van het merk Medemblik. In een recent onderzoek wordt zichtbaar dat er gedurende de afgelopen jaren sprake is van een stijgende trend van inkomende bezoekers naar de gemeente. De potentie als toeristische trekpleister kan echter nog beter tot recht komen, als erfgoed en de cultuurhistorische waarden meer verankerd worden in toeristische campagnes. Door het cultureel erfgoed voor een breed publiek (inwoners en bezoekers) tastbaar en beleefbaar te maken, wordt de aantrekkelijkheid van de gemeente vergroot.

Doelen:

1. Kennis van erfgoed ontwikkelen en borgen.
2. Bewustzijn van cultuurhistorische waarden onder inwoners vergroten.
3. Promoten van cultuurhistorische kwaliteiten van Medemblik om bezoekers te trekken.
4. Uitdragen dat we nieuwe bewoners een aantrekkelijke woonomgeving bieden.

Acties:

Onderwerp	Acties	Termijn
Educatieprogramma primair onderwijs in samenwerking met Stichting Westfriese Bibliotheken.	De Westfriese Bibliotheken ontwikkelt in opdracht van de gemeente een erfgoedleerlijn voor alle basisscholen in de gemeente. De erfgoedleerlijn heeft tot doel om kinderen vanaf een jonge leeftijd in aanraking te brengen met erfgoed.	2021 - oplevering, & start scholen (als Corona-maatregelen dit toelaten)
Ontsluiting cultureel erfgoed	Een digitale ontsluiting van het aanbod aan cultureel erfgoed in de gemeente. Door een website te ontwikkelen voor het erfgoed in de gemeente, wordt het aanbod zo toegankelijk mogelijk gemaakt. De website fungeert als een digitaal platform met een mapping van onder andere het gebouwde erfgoed (rijks-, provinciale en gemeentelijke monumenten).	2021 - Oplevering eerste versie. 2022 - doorlopend proces met vullen van website met content.
Erfgoedcampagne 'Kijk je Rijk'	De gemeente heeft een concept laten ontwikkelen voor het vergroten bewustzijn onder inwoners van het rijke aanbod aan cultureel erfgoed. Hieruit is de	2021 - Lancering Kijk je Rijk (onder voorbehoud van Corona) middels de

	<p>erfgoedcampagne Kijk je Rijk ontstaan.</p> <p>Met Kijk je Rijk kunnen we het erfgoed laten zien, er over vertellen, het draagvlak onder inwoners vergroten en zo een bijdrage leveren aan het behoud ervan.</p>	<p>publicatie van een nieuwe erfgoed fietsroute.</p> <p>2021 – Uitvoering Kijk je Rijk project Kijkdozen in samenwerking met de Westfriese Bibliotheken (onder voorbehoud van Corona).</p>
Erfgoed onderdeel in toeristische campagne.	Doorlopend.	
Open Monumentendag Medemblik.	<p>Het Comité Open Monumentendag Medemblik organiseert jaarlijks de Open Monumentendag Medemblik. De gemeente maakt onderdeel uit van dit comité en faciliteert zo de jaarlijkse organisatie van het evenement.</p> <p>De gemeente draagt bij aan de organisatie door inzet van mensen en het beschikbaar stellen van budget voor de uitvoering.</p> <p>In september 2021 staat de uitvoering van de Open Monumentendag Medemblik gepland. Dit is onder voorbehoud van de Corona-maatregelen. Wellicht dat er dit jaar, identiek aan 2020, een alternatieve vorm wordt gegeven aan de Open Monumentendag Medemblik.</p>	2021 – organisatie en uitvoering

Toekomstige acties:

Onderwerp	Ambities	Raming
Ontsluiting cultureel erfgoed	Het uitbreiden van de website met meer content om deze zo meer aantrekkelijk te maken. Zo willen we graag ook kwalitatief beeldmateriaal en aansprekende verhalen.	Op jaarbasis: €5.000
Erfgoedcampagne 'Kijk je Rijk'	Om Kijk je Rijk als campagne te verankeren, is het van belang dat er voldoende activiteiten worden georganiseerd voor een breed publiek.	Op jaarbasis: €10.000

Pijler 2: Beheer & behoud

Doelgroep: stakeholders, eigenaren erfgoed.

Het gebouwd erfgoed, de monumenten, vormen een groot deel van het rijke aanbod van het cultureel erfgoed in de gemeente. In de erfgoedwet is bepaald dat de gemeente hier het gezag vormt voor wat betreft toezicht en handhaving op de instandhoudingsplicht. Alle monumenten, rijks-, provinciaal en gemeentelijk, moeten namelijk door de eigenaren van de panden in stand worden gehouden. Hier moet de gemeente actief op toezien.

Daarnaast wil de gemeente er voor alle inwoners zijn, ook voor de inwoners van monumentale panden. De gemeente wil deze eigenaren kennis en medewerking verlenen bij vragen over wat deze instandhoudingsplicht precies betekent, en welke mogelijkheden er zijn om kleine ingrepen te plegen. Vooral op het gebied van vooradvies voor vergunningverlening heeft de gemeente de mogelijkheid om met de eigenaren mee te denken en van kennis te voorzien. Ook de uitdaging van duurzaamheid en monumentale waarde is er een die de gemeente graag wil en moet aangaan. De mogelijkheden van duurzaamheid bij monumentale gebouwen zijn weliswaar beperkt, maar zijn wel degelijk mogelijk. Tevens is herbestemming een denkproces waar de gemeente graag verder mee wil om zo het behoud van het cultureel erfgoed te waarborgen.

Doelen:

1. Behouden en versterken van ons erfgoed
2. Erfgoed gebruiken en benutten

Acties

Onderwerp	Acties	Termijn
Lokale kerkenvisie	<p>Het ministerie van onderwijs, cultuur en wetenschappen heeft een decentralisatieuitkering beschikbaar gesteld aan gemeenten om lokale kerkenvisies op te stellen.</p> <p>Gemeente Medemblik heeft 38 kerkgebouwen die al dan niet in functie zijn. Om na te kunnen denken over de toekomst van dit religieuze erfgoed, dienen we een aanvraag in om in aanmerking te komen voor de decentralisatie-uitkering.</p> <p>Indien de aanvraag wordt toegekend, gaan wij van start met het opstellen van een lokale kerkenvisie.</p>	<p>2021 – indienen aanvraag decentralisatie-uitkering & start met ontwikkeling lokale kerkenvisie (indien uitkering is toegekend).</p> <p>2022 – Oplevering lokale kerkenvisie</p>
Herbestemmingen	<p>We gaan een inventarisatie starten naar herbestemming en de rol van de organisatie op dit onderwerp. Hierbij kan worden gedacht aan het stellen van kaders voor herbestemming.</p>	2022

Duurzaamheidsbevordering	<p>We willen duurzaamheid bevorderen middels het informeren van monumenteneigenaren over mogelijkheden op het gebied duurzaamheid en energiebesparing bij monumenten. Er wordt namelijk steeds meer mogelijk, maar er zitten veel uitdagingen aan. Verduurzamen van monumenten is dus maatwerk om de balans te bewaken tussen verduurzaming en cultuurhistorische waarde van de panden. Om de inwoners goed te informeren over de mogelijkheden en de uitdagingen die er zijn op dit gebied, willen wij graag het gesprek aan gaan met de inwoners.</p> <p>Het informeren van de inwoners willen we bewerkstelligen door het organiseren van een thema-avond, waar wij sprekers uitnodigen die expertise hebben op dit onderwerp.</p>	2022
--------------------------	---	------

Toekomstige acties

Onderwerp	Ambities	Raming
Loketfunctie voor eigenaren van monumenten en karakteristieke panden	Loketfunctie opzetten voor eigenaren van monumenten en karakteristieke panden, waar zij terecht kunnen met al hun vragen inzake beheer en behoud van hun panden.	Op jaarbasis: €2.500
Financiële regeling (subsidie) tegemoetkoming kosten instandhouding monumenteneigenaren	Bij de opstelling van de gemeentelijke monumentenlijst in 2018 is de ambitie geuit om vanaf 2021 een subsidie beschikbaar te stellen voor eigenaren van gemeentelijke monumenten. Middels deze subsidie willen we de inwoners ondersteunen bij de extra kosten die gepaard gaan bij de instandhoudingsplicht van een monument.	Op jaarbasis: € 20.000
Gemeentelijke monumentenlijst	We willen de huidige gemeentelijke monumentenlijst uitbreiden met jaarlijks 10 monumenten. Om dit te bewerkstelligen hebben we extra budget nodig om kwalitatieve redengevende omschrijvingen op te laten stellen.	Op jaarbasis: €5.000
Loketfunctie voor meldingen van achterstallig onderhoud monumenten /	We willen een loketfunctie opzetten waar inwoners en stakeholder een melding kunnen indienen van achterstallig onderhoud bij monumenten en andere	Op jaarbasis: NTB

werkzaamheden die in strijd zijn met de monumentale waarden van het pand	werkzaamheden bij monumentale panden die in strijd zijn met de instandhoudingsplicht. Deze meldingen worden vervolgens actief nagevolgd.	
Jaarlijkse controle op status onderhoud monumentale panden	Een externe partij (hetzij markpartij, hetzij erfgoedafdeling gemeente Hoorn) voert een jaarlijkse controle uit op de instandhoudingsplicht van monumentale panden.	Op jaarbasis: NTB

Pijler 3: Beleid

Doelgroep: stakeholders, intern.

De gemeente heeft een belangrijke verantwoordelijkheid in het behoud van het erfgoed, die ook wettelijk is bepaald. Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet om de hoek, is het zaak dat de gemeente de positie van erfgoed binnen de organisatie beter inbedt. De omgevingswet beoogt een samenhangende benadering van de fysieke leefomgeving, waarbij het beheren en beschermen van erfgoed een van de belangen van is. Met de inwerkingtreding van de nieuwe wetgeving veranderen er een aantal dingen van rechtswege. Op dit moment hebben gemeenten taken en bevoegdheden op gebied van erfgoed volgend uit de Erfgoedwet. De taken hebben hoofdzakelijk betrekking op het toezichthouden en handhaven van de instandhoudingsplicht van eigenaren van monumentale panden. Met de inwerkingtreding van de omgevingswet krijgt de gemeente meer taken en bevoegdheden en is het onderwerp erfgoed al eerder onderdeel van gesprek bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen. Deze verandering biedt de gemeente de kans om het rijke aanbod van cultureel erfgoed beter in te bedden organisatie breed en dit ook vast te leggen in nieuw beleid. Voorafgaand aan dit proces is het van belang dat het aanbod aan cultureel erfgoed wordt geïnventariseerd zodat het voor iedere betrokkene duidelijk is waar we precies naar verwijzen als we het over erfgoed hebben.

Doelen:

1. Behouden en versterken van ons erfgoed.
2. Erfgoed een belangrijke rol toekennen bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen.
3. Kennis over erfgoed ontwikkelen en borgen.
4. Uitdragen dat we nieuwe bewoners een aantrekkelijke woonomgeving bieden.

Acties:

Onderwerp	Acties	Termijn
Erfgoedverordening	<p>De huidige erfgoedverordening van de gemeente dateert uit 2012. Deze verordening is nodig aan vervanging toe om deze beter aan te laten sluiten op de Erfgoedwet.</p> <p>Om deze aansluiting te realiseren, gaan wij de erfgoedverordening van de gemeente Medemblik actualiseren. Hierbij gebruiken wij het VNG model als richtlijn, die wij verder aanvullen met lokale informatie.</p>	2021
Cultuur historische waardenkaart	<p>Een culturele waardenkaart maakt inzichtelijk wat het aanbod van cultuurhistorie in een bepaalde locatie is. De kaart geeft een gedetailleerd beeld van de cultuurhistorie van Medemblik.</p> <p>We hebben Mooi Noord-Holland de opdracht gegeven voor de gemeente een cultuurhistorische waardenkaart op te stellen. Deze waardenkaart maakt niet alleen inzichtelijk wat de cultuurhistorische waarden van de gemeente zijn,</p>	2021 – start project & lancering culturele waardenkaart gemeente Medemblik

	ook is deze inzetbaar bij de implementatie van de Omgevingswet.	
Omgevingswet	Oriëntatie op de positie van erfgoed in de nieuwe Omgevingswet en wat dit betekent voor de organisatie.	2021/2022

Toekomstige acties:

Onderwerp	Ambities	Raming
Regionale samenwerking	Onderzoek naar de mogelijkheid van een regionale samenwerking op het gebied van erfgoed in de regio West-Friesland. Hierbij wordt gekeken naar samenwerking op het gebied van beleid, beheer en behoud en toezicht en handhaving. Om dit onderzoek uit te laten voeren is extra budget nodig	Voor onderzoek: €5000